Heerlen

Raadsinformatiebijeenkomst thema Omgevingswet

5 september 2022

Invoering 1-1-2023

Gemeente **Heerlen**

Welkom

Vanavond nemen we u mee in de aanpak voor de implementatie van de Omgevingswet in Heerlen.
Mijn naam is Susanne Koken-Eurlings, programmamanager.

Rob Adams, trainer Bestuursacademie neemt u mee in een aantal essentiële punten voor u als gemeenteraad.

Gemeente **Heerlen**

Waar gaan we het over hebben?

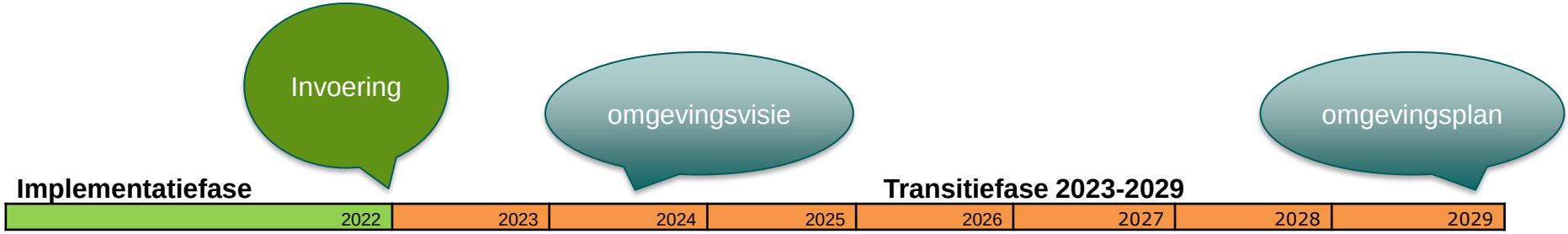
- De aanpak in Heerlen
- De Omgevingswet; wat zijn de hoofdlijnen
- Wat betekent de Omgevingswet voor mij als raad(slid)?
- De omgevingsvisie van Heerlen

Gemeente **Heerlen**

De aanpak

Gemeente **Heerlen**

- Focus op wettelijke taken
- Noodzakelijke besluiten laten nemen
- Tijdelijk omgevingsplan
- Benodigde aankoop software
- Nodige kennis opdoen
- Nieuwe werkprocessen en werkafspraken maken

- Blijven investeren in kennis
- Aanpassen van werkafspraken door ervaringen
- Door ontwikkelen van werkwijze ‘anders werken’
- Ontwikkelen van omgevingsvisie, Omgevingsprogramma’s en omgevingsplan opstellen

Implementatie = focus op wettelijke taken

Sporenplan:

Algemene strategie;
ambitie, strategie, financiën en afspraken

Omgevingsvisie en Programma's;
Govi, nationale en regionale instrumenten fysieke leefomgeving

Planvorming;
(tijdelijk) omgevingsplan, toepasbare regels, kostenverhaal en software

Behandelproces initiatieven en dienstverlening;
VTH-software, DSO, werkprocessen, adviescommissie, vergunningen en leges

Monitoring, toezicht en handhaving;
Wkb, aanvullingssporen geluid, bodem en omgevingsdienst

Opleiden en trainen t.b.v. 'anders werken';
Algemeen, doelgroepgericht & vakinhoudelijk

Besluiten implementatie

Communicatiemomenten

wanneer?

Themabijeenkomst raad en commissie

Informeren en meenemen over voortgang en besluitvorming

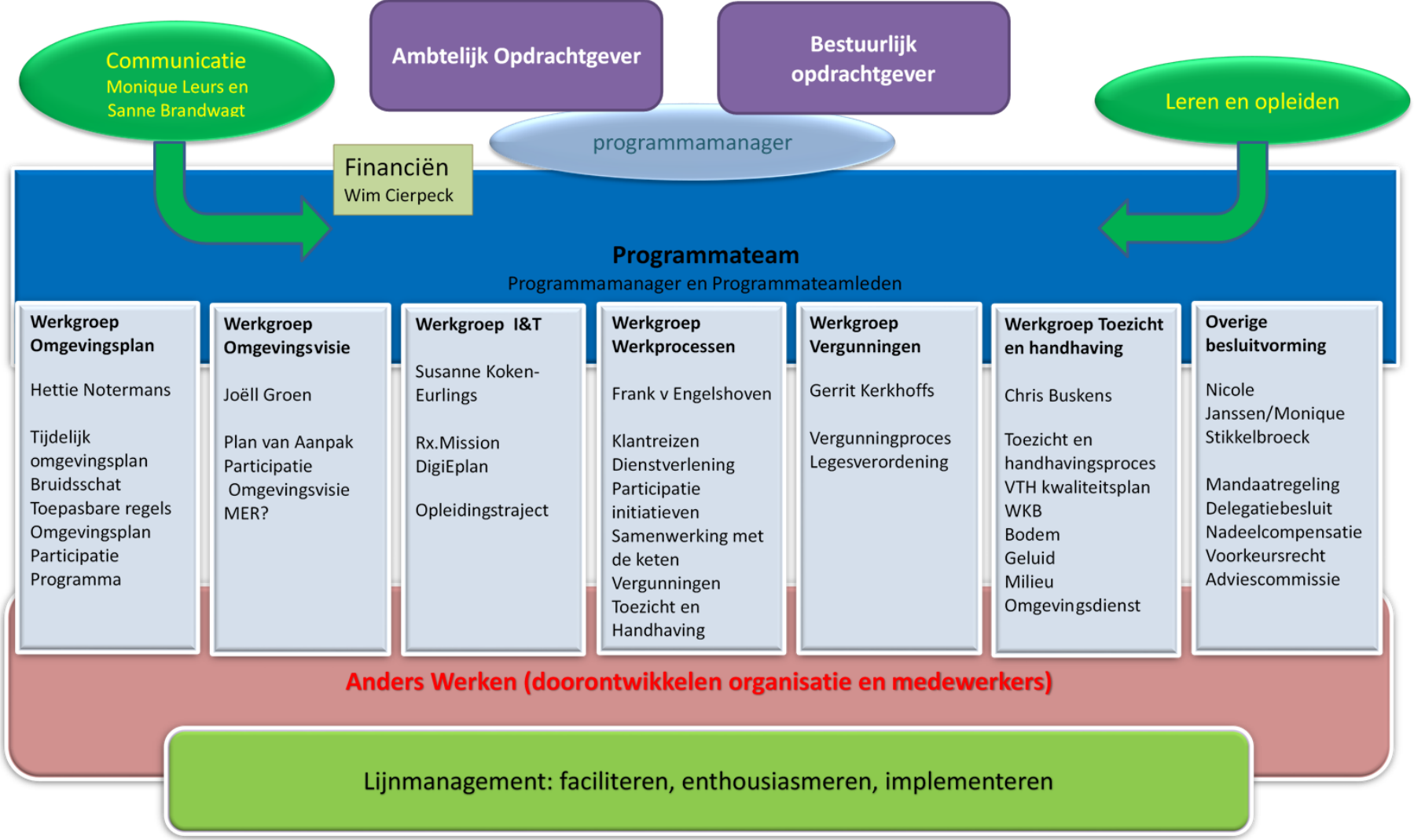
2021												2022	
nov	dec	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec

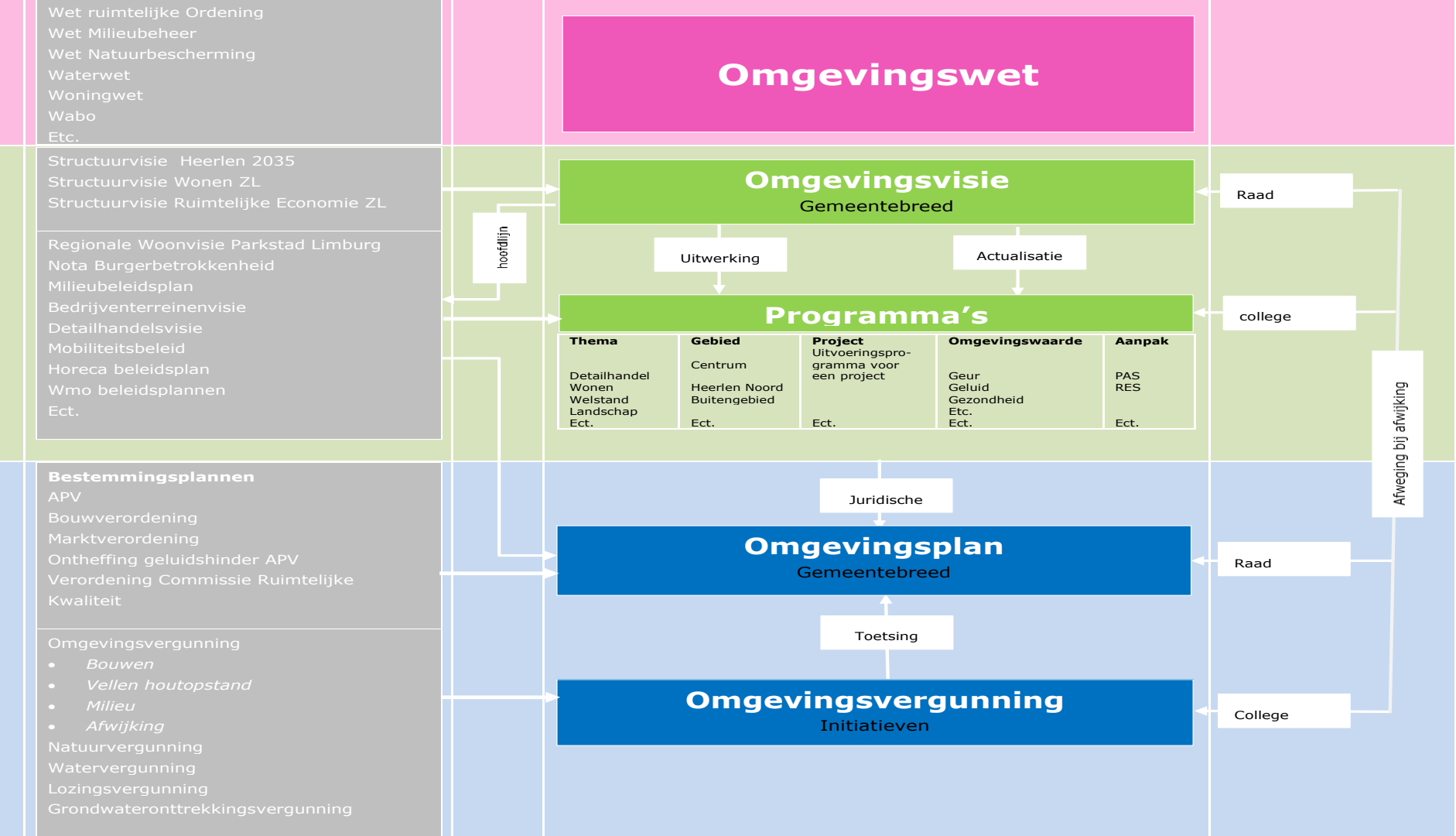
Te nemen besluiten

Aanpak tot invoering

Mandaatregeling

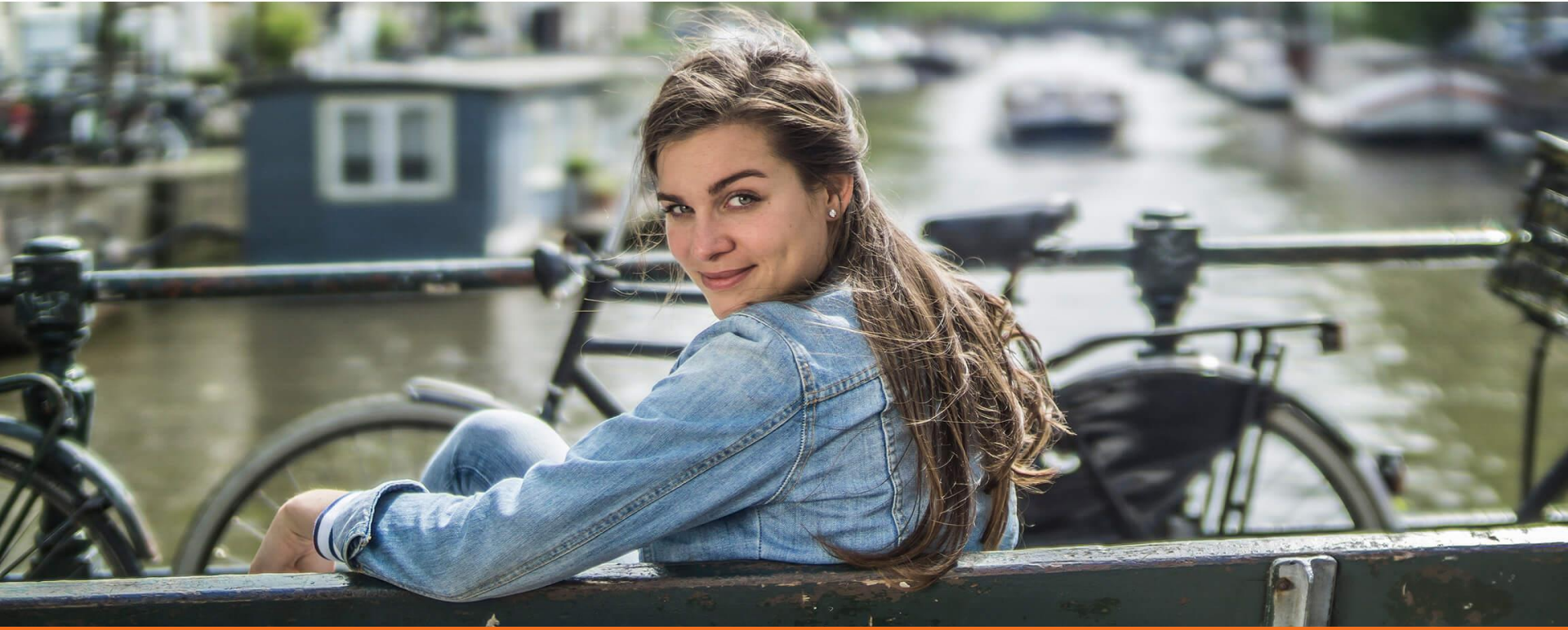
Adviesrecht bij afwijking van OP
Gemeentelijke adviescommissie incl. verordening
Vaststellen participatiebeleid
Planning omzetting Bp's naar OP
Legesverordening
Nadelencompensatie
Delegatiebesluit
Nota kostenverhaal
Aanpak Omgevingsvisie en participatie

Communicatie
Monique Leurs en Sanne Brandwagt
Ambtelijk Opdrachtgever
Bestuurlijk opdrachtgever
Leren en opleiden
programmamanager
Financiën
Wim Cierpeck
Programmateam
Programmamanager en Programmateamleden
Werkgroep Omgevingsplan
Hettie Notermans
Tijdelijk omgevingsplan
Bruidsschat
Toepasbare regels Omgevingsplan
Participatie Programma
Werkgroep Omgevingsvisie
Joëll Groen
Plan van Aanpak
Participatie
Omgevingsvisie
MER?
Werkgroep I&T
Susanne Koken-Eurlings
Rx.Mission
DigiEplan
Opleidingstraject
Werkgroep Werkprocessen
Frank v Engelshoven
Klantreizen
Dienstverlening
Participatie initiatieven
Samenwerking met de keten
Vergunningen
Toezicht en Handhaving
Werkgroep Vergunningen
Gerrit Kerkhoffs
Vergunningproces
Legesverordening
Werkgroep Toezicht en handhaving
Chris Buskens
Toezicht en handhavingsproces
VTH kwaliteitsplan
WKB
Bodem
Geluid
Milieu
Omgevingsdienst
Overige besluitvorming
Nicole Janssen/Monique Stikkelbroeck
Mandaatregeling
Delegatiebesluit
Nadeelcompensatie
Voorkeursrecht
Adviescommissie
Anders Werken (doorontwikkelen organisatie en medewerkers)
Lijnmanagement: faciliteren, enthousiasmeren, implementeren

Wet ruimtelijke Ordening
Wet Milieubeheer
Wet Natuurbescherming
Waterwet
Woningwet
Wabo
Etc.
Omgevingswet
Structuurvisie Heerlen 2035
Structuurvisie Wonen ZL
Structuurvisie Ruimtelijke Economie ZL
Regionale Woonvisie Parkstad Limburg
Nota Burgerbetrokkenheid
Milieubeleidsplan
Bedrijventerreinenvisie
Detailhandelsvisie
Mobiliteitsbeleid
Horeca beleidsplan
Wmo beleidsplannen
Ect.
hoofdlijn
Omgevingsvisie
Gemeentebreed
Raad
Uitwerking
Actualisatie
Programma's
college
Thema
Detailhandel
Wonen
Welstand
Landschap
Ect.
Gebied
Centrum
Heerlen Noord
Buitengebied
Ect.
Project
Uitvoeringspro-
gramma voor
een project
Ect.
Omgevingswaarde
Geur
Geluid
Gezondheid
Etc.
Ect.
Aanpak
PAS
RES
Ect.
Afweging bij afwijking
Bestemmingsplannen
APV
Bouwverordening
Marktverordening
Ontheffing geluidshinder APV
Verordening Commissie Ruimtelijke
Kwaliteit
Juridische
Omgevingsplan
Gemeentebreed
Raad
Toetsing
Omgevingsvergunning
Bouwen
Vellen houtopstand
Milieu
Afwijking
Natuurvergunning
Watervergunning
Lozingsvergunning
Grondwateronttrekkingsvergunning
Omgevingsvergunning
Initiatieven
College

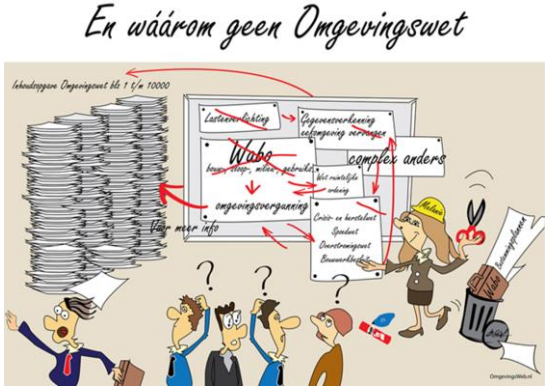
Bestuursacademie Nederland

De opleider voor het openbaar bestuur

De Omgevingswet op hoofdlijnen

Vraag 1: de Omgevingswet: wat is dat nu?

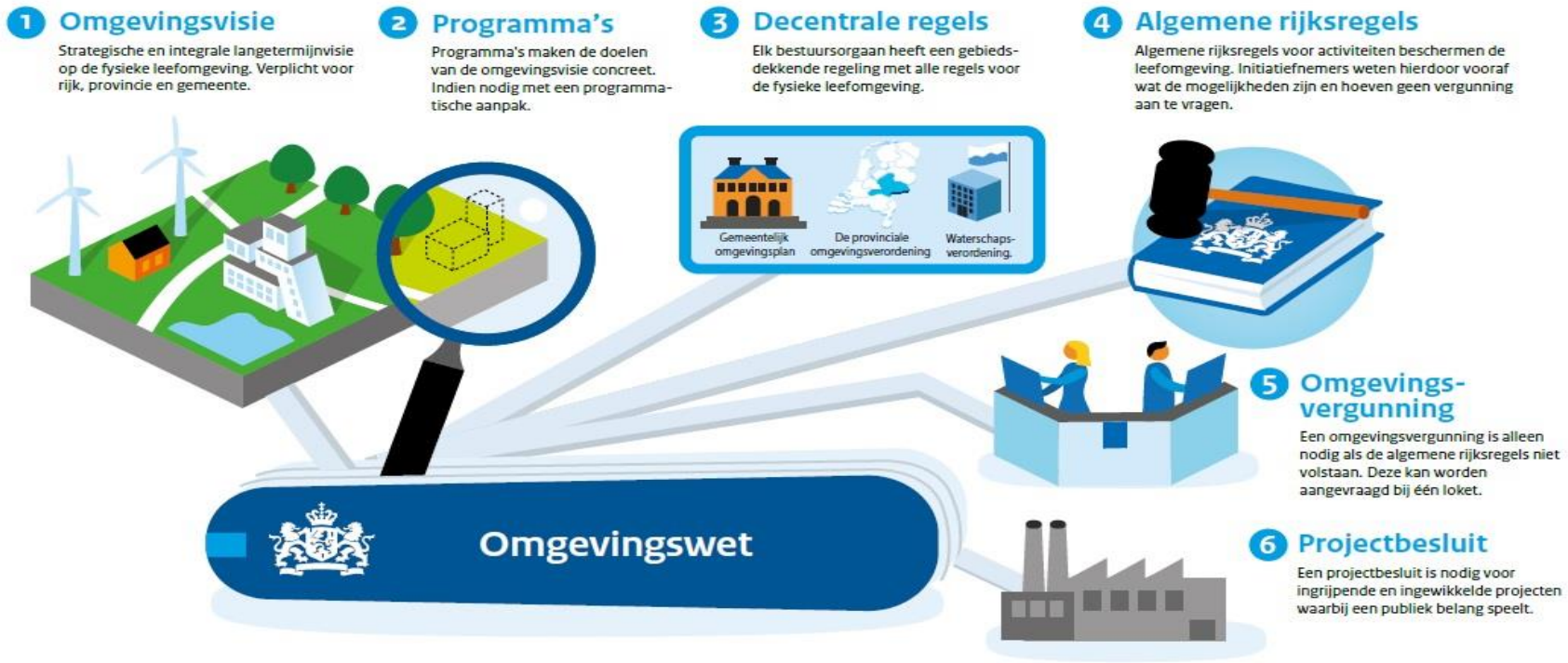
Nieuwe maatschappelijke opgaven:
-klimaat, duurzaamheid
-energietransitie
-gezondheid
-veiligheid

Bestuursacademie Nederland

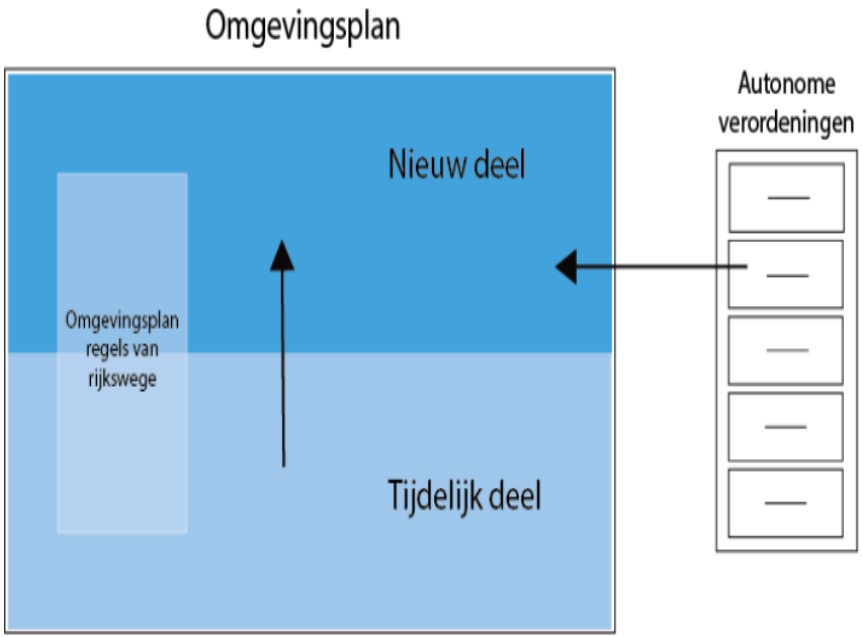
Classificatie: Corporate

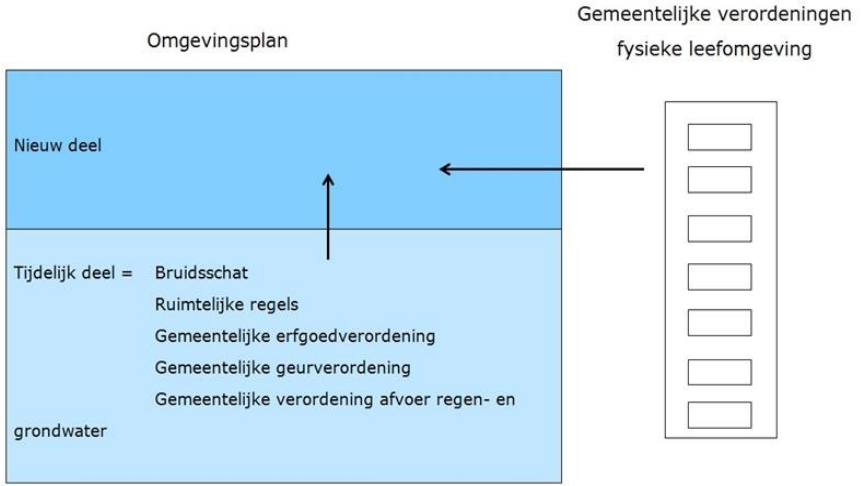

En een nieuw begrip: omgevingswaarde

Classificatie: Corporate

Van bestemmingsplan naar (tijdelijk) omgevingsplan

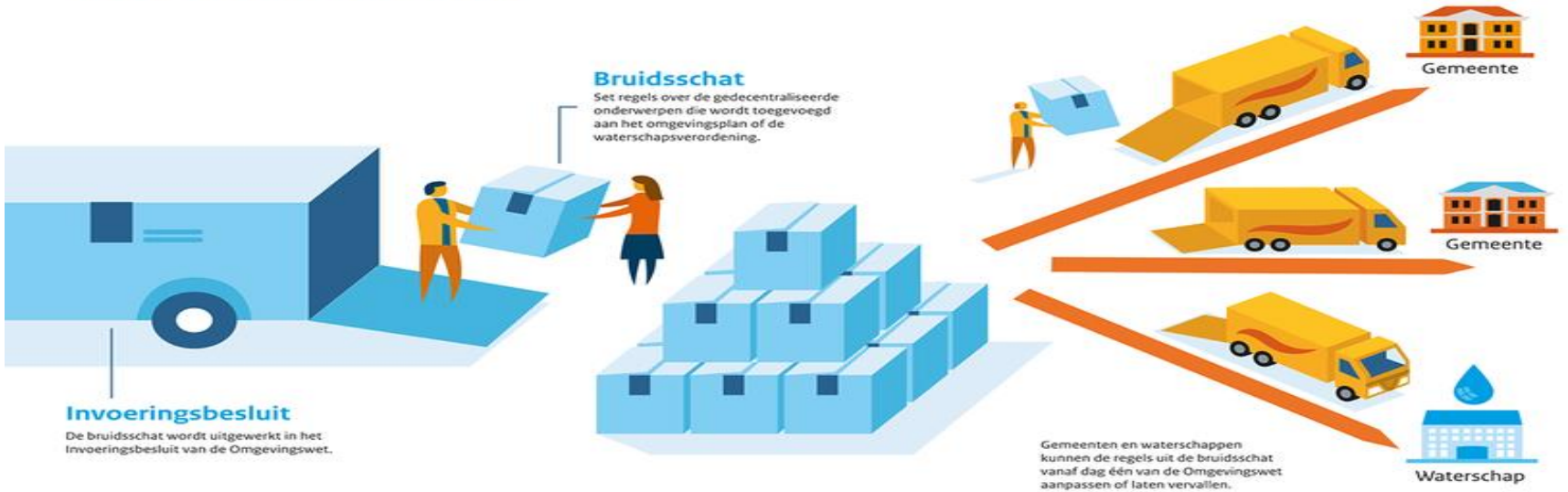
Classificatie: Corporate

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

OMGEVINGSWET

De bruidsschat

Op het moment dat de Omgevingswet in werking treedt, komen verschillende rijksregels te vervallen. Denk bijvoorbeeld aan regels over geluid en geur voor horeca. Deze regelgeving wordt aan de decentrale overheden overgelaten. Zij kunnen hiervoor hun eigen afwegingen maken. Voor een goede overgang van de oude naar de nieuwe situatie is er de bruidsschat.

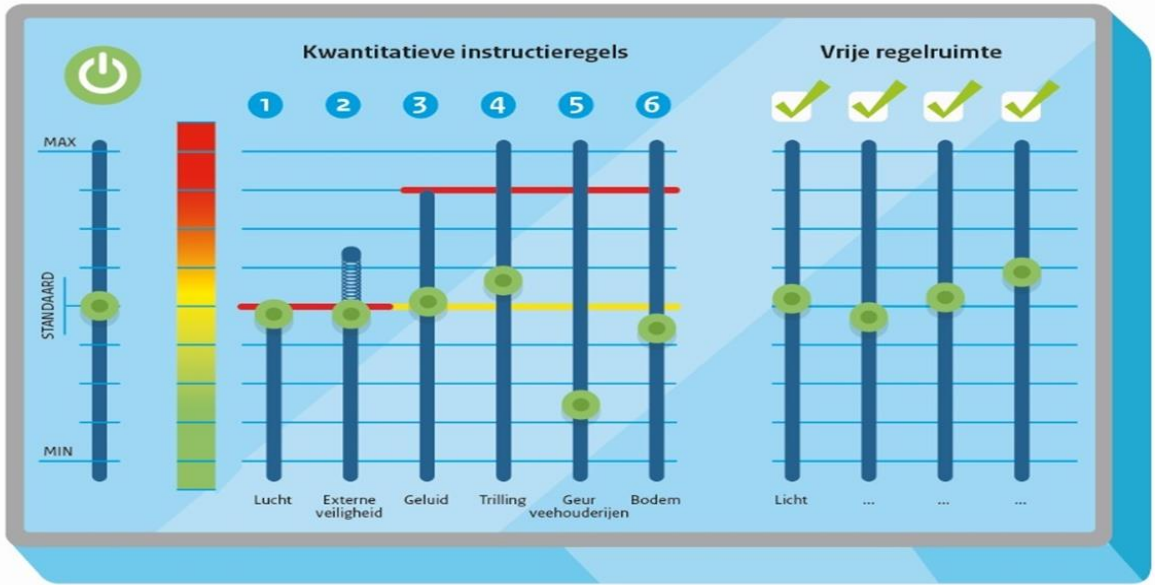
Omgevingswetportaal.nl | maart 2018

Classificatie: Corporate

Bestuurlijke afwegingsruimte

Mengpaneel milieu

Met de Omgevingswet hebben decentrale overheden meer afwegingsruimte voor het stellen van kwaliteitsnormen voor het milieu. Het Rijk stelt hiervoor inhoudelijke kaders in de vorm van instructieregels. Die kunnen een standaardnorm en een bandbreedte meegeven. Voor sommige aspecten, zoals licht, zijn er geen instructieregels en hebben gemeenten vrije regelruimte.

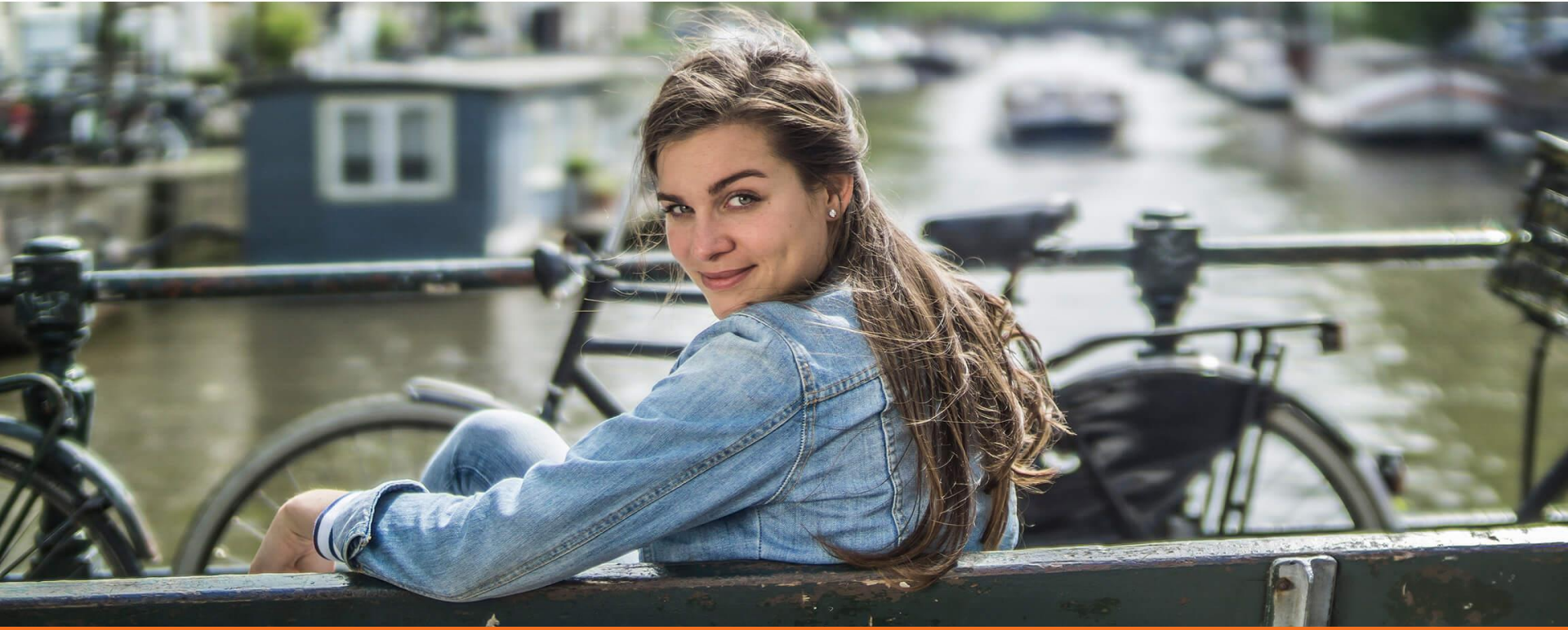

Mei 2017

Classificatie: Corporate

Bestuursacademie Nederland

De opleider voor het openbaar bestuur

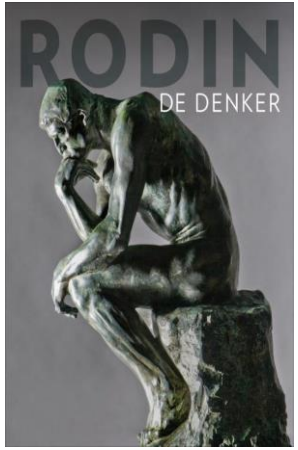

Wat betekent de Omgevingswet voor mij als Raad(slid)

Vraag 2: Wat betekent de Omgevingswet voor mij als Raad(slid)?

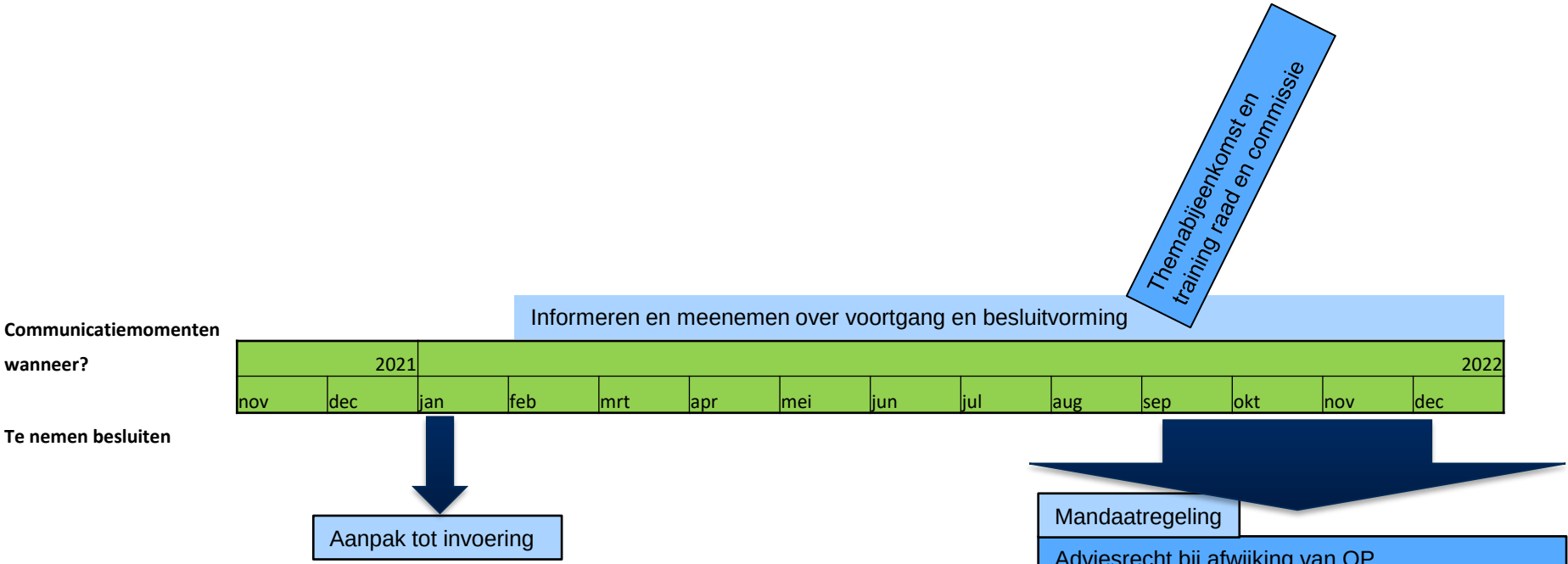
- Ook bij een beleidsneutrale overgang moeten er keuzen gemaakt worden.
- In de RIB is een overzicht opgenomen van de uitgevoerde en geplande activiteiten.
- Susanne heeft de noodzakelijke stappen tot 1 januari 2023 toegelicht
- De gekozen route is verstandig, om de tijd tot 2029 zo goed mogelijk te benutten en te leren werken met de nieuwe mogelijkheden

- Conclusie: doe wat moet en neem tijd voor wat kan en de voorgestelde aanpak voorziet daarin

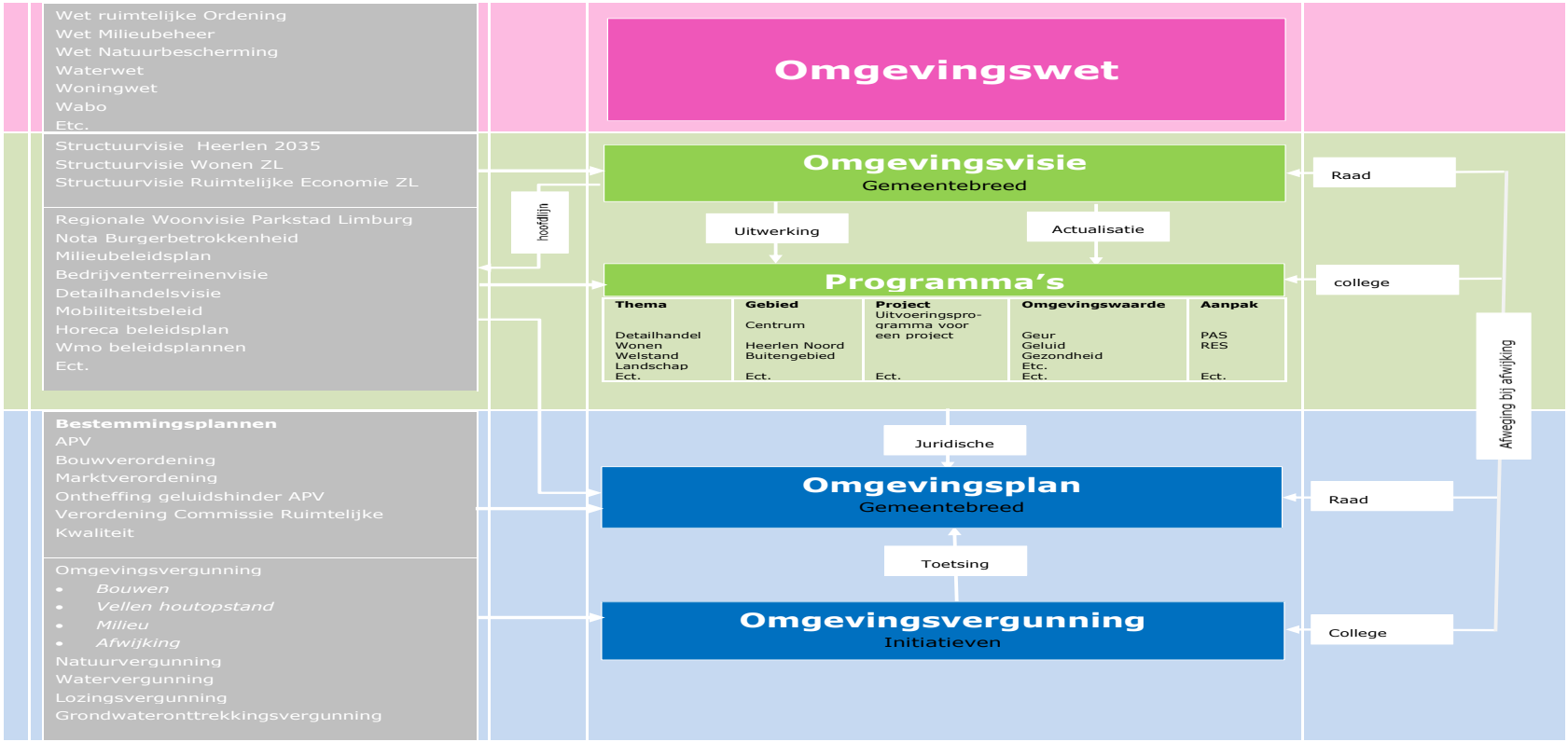

Classificatie: Corporate

Besluiten implementatie

Classificatie: Corporate

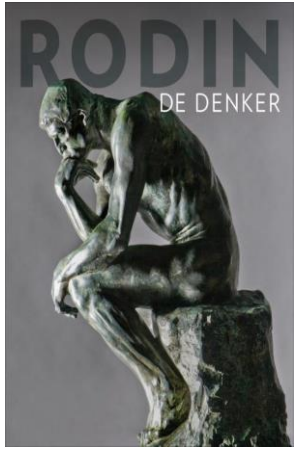

Classificatie: Corporate

Vraag 2: Wat betekent de Omgevingswet voor mij als Raad(slid)?

- Vanaf 1 januari 2023 zijn er echter wel een paar nieuwe aspecten die voor u van belang zijn:
  - We moeten gaan werken met het nieuwe begrip evenwichtige functietoedeling
  - De participatie-eisen vragen een andere benadering
  - De Wet kwaliteitsbevordering voor het bouwen (Wkb) heeft direct gevolgen voor de gemeente
  - De werkprocessen moeten worden aangepast
  - Sommige dingen uit de bruidsschat kunnen van belang zijn om niet mee te wachten tot 2029

- We lopen deze punten even stap voor stap uit

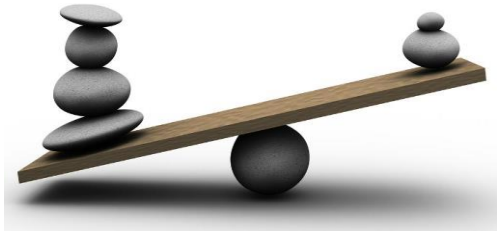

Classificatie: Corporate

Vraag 2: Wat betekent de Omgevingswet voor mij als Raad(slid)?

Begrip evenwichtige functietoedeling en de BOPA

- Veel ruimer dan alleen ruimtelijke relevantie en ruimtelijke onderbouwing
- De maatschappelijke thema's nader concretiseren
- Loopt via Omgevingsvisie en Omgevingsplan
- Maar ook vanaf dag 1 in 2023 bij afwijkingen van het tijdelijk deel van het Omgevingsplan.
- Dat heet dan een Buitenplanse Omgevingsplanactiviteiten (BOPA)
- Omdat er gewerkt wordt met de "oude" bestemmingsplannen en de zogenaamde Kruimellijst vervalt zal er binnen Heerlen veel met BOPA's gewerkt gaan worden.
- Dat is niet erg, alleen is het dan verstandig om als Raad terughoudend te zijn met betrokkenheid

Classificatie: Corporate

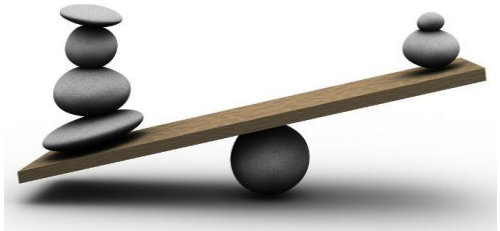
Vraag 2: Wat betekent de Omgevingswet voor mij als Raad(slid)?

Begrip evenwichtige functietoedeling en de BOPA

- Uw Raad heeft de mogelijkheid om bij BOPA's twee zaken aan te wijzen:
  - Gevallen waarin u een **bindend advies** over wilt afgeven dat het College moet volgen bij de vergunning
  - Gevallen waarin u participatie door de aanvrager verplicht stelt.

- Bij bindend advies is er geen verlening van de formele procedure, die blijft 8 weken met een verlengingsmogelijkheid van 6 weken, dus 14 totaal
- Het wordt natuurlijk erg lastig om in deze termijn een advies van de Raad te krijgen
- Iedere gemeente is bezig met nadenken over een aanpak waarbij dit praktisch uitvoerbaar is
- Mijn advies is om terughoudend te zijn met aanwijzen en vooral de kaders duidelijk te stellen als Raad (beleidskaders, omgevingsvisie en later omgevingsplan)

- Maar hoe kijkt u hier tegen aan?

Classificatie: Corporate

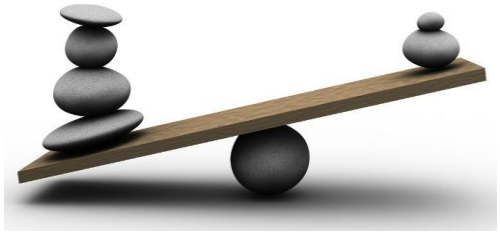
Vraag 2: Wat betekent de Omgevingswet voor mij als Raad(slid)?

BOPA en de participatie

- Uw Raad heeft de mogelijkheid om bij BOPA's twee zaken aan te wijzen:
  - Gevallen waarin u een bindend advies over wilt afgeven dat het College moet volgen bij de vergunning
  - Gevallen waarin u **participatie door de aanvrager verplicht stelt.**

- Het aanwijzen van gevallen voor verplichte participatie verplicht u als Raad ook om een duidelijk kader te stellen wat u dan verwacht en hoe u de uitkomsten beoordeelt.
- En het geeft ook verplichtingen naar u zelf bij projecten waar de gemeente zelf opdrachtgever is.
- En participatie gebeurt altijd voor de formele procedure, dus in het voortraject, hetgeen het vooroverleg of de intake- en omgevingstafel extra belangrijk maken.
- Mijn advies is om bij de vaststelling van deze zaken vooral ook duidelijkheid te geven over het verwachtingenmanagement naar de burgers en bedrijven.

- Maar ook hier: hoe kijkt u hier tegen aan?

Classificatie: Corporate

Vraag 2: Wat betekent de Omgevingswet voor mij als Raad(slid)?

Gevolgen Wkb voor gemeente

- Voor gevolgklasse 1 geen omgevingsvergunnning meer voor bouwen en verbouwen
- Dat zijn vooral grondgebonden woningen (laagbouw)
- Heerlen heeft ca. 70% van de bebouwing onder gevolgklasse 1
- Daarvoor in de plaats een meldingsplicht
- Planologisch nog wel een vergunning, dat wordt een omgevingsplanactiviteit (OPA of BOPA)
- Kwaliteitsborger doet de melding en neemt preventie toets en toezicht tijdens de bouw over van gemeente
- Geen leges bouw meer (wel leges voor OPA)
- Effecten op formatie en kosten
- Legesverordening wordt herzien(2022)

- Maar veel belangrijker: hoe hou je nu zicht op de kwaliteit en wat doe je bij afwijkingen? Ik zal u een paar voorbeelden schetsten

Classificatie: Corporate

Vraag 2: Wat betekent de Omgevingswet voor mij als Raad(slid)?

Werkprocessen moeten worden aangepast

- Centraal onderdeel is de “Ja mits” benadering
- Meer objectief kijken vanuit initiatief en niet vanuit de regels
- Vanuit gemeente eerst op een lijn komen over inzet/uitkomsten/voorwaarden
- Participatie-uitkomsten een plek geven in de afweging
- Van vooroverleg naar intake- en omgevingstafel
- Dus extra druk op fase voorafgaand aan aanvraag
- En afstemming met de ketenpartners
- Betekent ook wat voor vaardigheden en competenties
- En ook voor de werkprocessen bij toezicht (Wkb)

Classificatie: Corporate

Vraag 2: Wat betekent de Omgevingswet voor mij als Raad(slid)?

Soms al putten uit de bruidsschat

- 600 regels, die niet in Rijksregels terugkomen
- Onderdeel tijdelijk deel omgevingsplan
- In principe de tijd tot 2029 voor ombouwen
- Maar misschien al kansen om snel stappen te zetten in Heerlen
- Denk aan mantelzorgfaciliteiten, vergunningsvrij bouwen, regels over geluidhinder, geur en lokale bedrijvigheid

Classificatie: Corporate

De omgevingswet in Heerlen

- Meneer Achmed Boukari is coordinator CAO van de opvang van vluchtelingen uit Afghanistan.
- Hij wil oio korte termijn een oud kantoorgebouw in het centrumgebied van Heerlen (huidige kantoor aan de Putgraaf) herinrichten tot gebedshuis annex ontmoetingsruimte
- Gaat om ruim 400 gebruikers
- Uiteraard wil hij ook een 15 meter hoge minoret
- Maar ja, in uw collegeakkoord staat echt wat anders:
  - Sloop en herbouw van een multifuctioneel centrum met zwembad
  - Fitnessruimten, horeca, een hypermoderne skatebaan
  - En aantrekkeijke terrassen
  - En niet in de laatste plaats een regional steunpunt voor het COC

- Hoe zit de aanpak en participatie eruit? Wat zou u doen?

Classificatie: Corporate

Nog vragen?

Classificatie: Corporate

De omgevingsvisie

Gemeente **Heerlen**

Uitgangspunten omgevingsvisie

- De fysieke leefomgeving, & maatschappelijke opgave
- strategisch en richtinggevend.
- themagericht én gebiedsgericht
- integraal samenwerken
- belangrijke bouwstenen:

  coalitieprogramma, bestaande visies, beleidsdoelen en maatschappelijke opgaves

Planning

Vaststellen PvA in Raad
oktober 2022

Voorbereiding

- Sept ‘22: start Visie
- Sept ‘22-nov. ’23: Actualiseren notitie kernkwaliteiten en thema’s
- Dec ’22-febr. ‘23: Bespreken notitie kernkwaliteiten en thema’s met college en raad
- Nov’22-jan.’23: Voorbereiding participatieproces
- Febr.’23: Einde fase evaluatie

Koers & keuzes

- Jan’23-febr.’23: Uitvoering participatieproces ronde 1
- Mrt’23: Werksessie keuzenotitie
- Apr’23: Concept keuzenotitie
- Mei’23: Discussienotitie bespreken met college en raad
- Jun’23: Participatie ronde 2
- Jul’23: Einde fase evaluatie

Ontwerp

- Sept/okt’23: Opstellen concept ontwerp omgevingsvisie incl. uitvoeringsparagraaf en digitale ontsluiting
- Okt’23: Werksessie ontwerp omgevingsvisie
- Nov’23: Definitief ontwerp omgevingsvisie
- Nov/dec’23: Vaststelling ontwerp omgevingsvisie bespreken met college

Vaststelling

- Dec’23/jan’24: Ter inzage leggen ontwerp omgevingsvisie
- Febr’24: Opstellen zienswijze notitie
- Apr/mei’24: Doorlopen vaststellingsprocedure omgevingsvisie

Participatie inwoners/ondernemers

Hoe betrekken we de stad?

- Gemeente breed a.d.h.v. meedenkgroep
- Gebiedsgericht door enquêtes en gebiedsgerichte bijeenkomsten
- Thematisch d.m.v. co-creatiesessies met (maatschappelijke) organisaties en (ervarings)deskundigen

Doorlopend in gesprek gaan:

1. Ophalen
2. Toetsen
3. Terugkoppelen
4. Doorlopen ophalen en terugkoppelen

Rol van de raad

1. Traditionele besluitvorming
2. Raadswerkgroep
3. Meedenkgroep met inwoners

Scenario 1: traditionele besluitvorming

Op belangrijke ijkmomenten in het proces leggen we stukken ter oordeelsvorming of besluitvorming voor aan de commissie en/of raad:

- notitie kernkwaliteiten
- keuzenotitie
- ontwerp-omgevingsvisie

Dit doen we sowieso.

Voordeel: overzichtelijk en voorspelbaar proces
Nadeel: weinig betrokkenheid van de raad bij de totstandkoming

Scenario 2: raadwerkgroep

Instellen van een raadswerkgroep omgevingsvisie:

- volgen, meedenken en adviseren over het proces
- inhoudelijke stukken gaan steeds naar de hele commissie en/of raad (zoals in scenario 1)

Voordeel: grote betrokkenheid van de raad bij de totstandkoming
Nadeel: geen blik van buiten op het proces

Scenario 3: meedenkgroep

We richten een gemeente brede meedenkgroep in met inwoners, ondernemers, ambtenaren met verschillende achtergronden:

- zij bespreken, denken mee en adviseren over het proces (over wie we het beste op welke manier kunnen betrekken?)
- raadsleden nemen deel en luisteren. En kunnen de inbreng meenemen in de traditionele besluitvorming (scenario 1)

Voordeel: alle perspectieven aan tafel en zo voorkomen we blinde vlekken
Nadeel: minder directe sturing van de raad mogelijk

Vragen?

Gemeente **Heerlen**